

Sygn. akt VII U 509/18

WYROK

W IMIENIU

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 03.10.2018 r.

Sąd Okręgowy / Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Świdnicy

Wydział VII Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący-Sędzia : SSO Joanna Sawicz

Protokolant : st. sekretarz sądowy Gabriela Zaborowska

po rozpoznaniu w dniu 03.10.2018 r. w Świdnicy

sprawy **Z. B.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W.

o wysokość emerytury i kapitału początkowego

na skutek odwołań **Z. B.**

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W.

z dnia 21.02.2018 r. Nr (...)

z dnia 19.02.2018 r. Nr (...)

I. zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. z dnia 21.02.2018 r. znak: (...) w ten sposób, iż przyznaje powodowi Z. B. prawo do wyrównania emerytury w kwocie po 188,11 zł od dnia 1 października 2017 r.;

II. zmienia zaskarżone decyzje Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. z dnia 21.02.2018 r. znak: (...) i z dnia 19.02.2018 r. znak: (...) w ten sposób, że nakazuje organowi rentowemu ponownie ustalić wysokość kapitału początkowego i emerytury powoda przy przyjęciu wysokości podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne za lata 1983-1985 w wysokości minimalnego wynagrodzenia, tj. 64.800 zł za każdy rok począwszy od dnia 1.01.2018 r.

Sygn. akt. VII U 509/18

UZASADNIENIE

Wnioskodawca Z. B. złożył odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. z dnia 21.02.2018r., znak: (...), którą strona pozwana przeliczyła mu emeryturę od 01.01.2018r. oraz od decyzji z dnia 19.02.2018r. znak: (...) dotyczącą ponownego ustalenia kapitału początkowego. Wnioskodawca w związku z uwzględnieniem przez stronę pozwaną jego odwołania z dnia 26.01.2018r. i wydania w tym zakresie nowej decyzji, przeliczającej emeryturę domagał się wyrównania tej emerytury od dnia 01.10.2017r., tj. od dnia złożenia wniosku o emeryturę a nie od dnia

złożenia odwołania z dnia 26.01.2018r. od wcześniejszych decyzji ZUS, jak uczyniła to strona pozwana. Nadto wniósł o przeliczenie emerytury i kapitału początkowego z uwzględnieniem zatrudnienia jako agent sklepu w latach 1983-1985 przy przyjęciu lat z podstawą wymiaru minimalnego wynagrodzenia, a które strona pozwana przyjęła jako zerowe. W tym zakresie powołał się na §3a rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 31.12.1975r. w sprawie wykonania ustawy o ubezpieczeniu społecznym osób wykonujących pracę na rzecz jednostek gospodarki uspołecznionej na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenie.

W odpowiedzi na odwołanie strona pozwana Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. wniosła o jego oddalenie oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego, wskazując że okres pracy w charakterze ajenta w latach 1983-1988 został uwzględniony do stażu ubezpieczeniowego przyjętego do obliczenia kapitału początkowego. Jednak wynagrodzeń z tego okresu nie przyjęto do wyliczenia kapitału początkowego, gdyż organ rentowy nie uzyskał zaświadczeń potwierdzających wysokość wynagrodzenia osiąganego w czasie pracy w charakterze ajenta. Potwierdza to pismo Archiwum Urzędu Wojewódzkiego we W. z dnia 15.03.2018r., z którego wynika brak dokumentacji płacowej wnioskodawcy. Żądanie przyjęcia minimalnego wynagrodzenia pracowniczego jest nieuzasadnione, gdyż wnioskodawca nie posiadał statusu pracownika w spornym okresie. Nieuzasadnione, w świetle obowiązujących przepisów, jest również żądanie wyrównania wysokości emerytury od października 2017r., gdyż przy pierwszym wniosku ubezpieczony także nie wskazał wysokości wynagrodzeń ajenta.

Sąd ustalił, co następuje:

Wnioskodawca Z. B. (ur. (...)) w dniu 30.10.2017r. złożył wniosek o emeryturę.

W związku z tym decyzją z dnia 10.11.2017r. strona pozwana ponownie ustaliła wnioskodawcy kapitał początkowy na dzień 01.01.1999r. w wysokości - 95.862,03 zł. W decyzji tej strona pozwana wskazała, że z powodu nieudokumentowanych zarobków z okresów pozostawania w stosunku pracy przyjęto kwoty obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia:

01.09.1976r. - 31.08.1978r.

01.11.1980r. - 31.10.1982r.

01.11.1982r. - 31.12.1982r.

Następnie decyzją z dnia 13.11.2017r. strona pozwana przyznała mu emeryturę od dnia 01.10.2017r., tj. wejścia w życie przepisów. Wysokość emerytury została obliczona zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 c ustawy emerytalnej. Do obliczenia wysokości emerytury przyjęto:

- kwotę składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji 245767,77 zł
- kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego 358041,67 zł
- kwotę środków zewidencjonowanych na subkoncie z uwzględnieniem ich waloryzacji 132522,22 zł
- średnie dalsze trwanie życia 211,30 miesięcy

wyliczona kwota emerytury wniosła 3484,77 zł.

Od powyższych decyzji wnioskodawca w dniu 26.01.2018r. **złożył odwołanie**, kwestionując przyjęcie przez stronę pozwaną kwot minimalnego wynagrodzenia za wskazane w decyzji w/w okresy oraz wnosząc o przyjęcie za te okresy prawidłowej wysokości wynagrodzenia na podstawie przedłożonej dokumentacji płacowej i przeliczenie emerytury z wyrównaniem od dnia 1.10.2017r.

Strona pozwana **uwzględniła** odwołanie wnioskodawcy i w zaskarżonej decyzji z dnia 19.02.2018r. o ponownym ustaleniu kapitału początkowego przyjęła wynagrodzenie za okres od 01.09.1976r. do 31.12.21977r. z tytułu

zatrudnienia w (...) w (...) na podstawie przedłożonych dokumentów i wyliczyła wskaźnik podstawy wymiaru kapitału początkowego przy przyjęciu zarobków za lata 1976-1985, przy czym za lata 1983-1985 organ rentowy przyjął wartość "0" (okres pracy jako agent sklepu wielobranżowego nr 26 należącego do (...) w K. .

Kapitał początkowy ustalony na dzień 01.01.1999r. wyniósł 106.504,31 zł.

Następnie w kolejnej zaskarżonej decyzji z dnia 21.02.2018r. strona pozwana przeliczyła wnioskodawcy emeryturę od dnia 01.01.2018r. Do ponownego ustalenia wysokość emerytury po korekcie kapitału początkowego strona pozwana przyjęła:

- kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego 397.790,22 zł
- kwotę składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji 378.289,99 zł
- średnie dalsze trwanie życia 211,30 miesięcy

wyliczona kwota emerytury wyniosła 3672,88 zł.

dowód: akta emerytalne i kapitałowe ZUS

Wnioskodawca w dniu 01.11.1982r. zawarł umowę o pracę z (...) w K. na czas nieokreślony w zakresie współpracy prowadzenia sklepu (...) w P. na stanowisku zastępcy kierownika sklepu. W umowie została wskazana stawka płacy zasadniczej w wysokości 10.000 zł. W oparciu o tę umowę wykonywał pracę jako współpracownik swojej matki, która prowadziła ten sklep w oparciu o umowę agencyjną.

W dniu 01.01.1983r. wnioskodawca zawarł już z (...) w K. umowę (...) o prowadzenie na warunkach zlecenia punktu sprzedaży detalicznej. Przedmiotem tej umowy był sklep wielobranżowy wraz z kwaciarnią położony w P..

Zgodnie z umową zleceniodawca powierzył wnioskodawcy jako agentowi prowadzenie od dnia 01.01.1983r. na warunkach zlecenia w imieniu zleceniodawcy punktu sprzedaży detalicznej w P. na rachunek i ryzyko agenta. Dodatkowo strony określiły, że rozliczenie z tytułu umowy opiera się na zryczałtowanej odpłatności, przy czym agent jest zobowiązany do uiszczania za każdy miesiąc podatków i składek od swojego wynagrodzenia do kasy zleceniodawcy.

W piśmie z dnia 4.05.1988r. w/w przedsiębiorstwo potwierdziło, że wnioskodawca z powierzonych mu obowiązków agenta wywiązywał się dobrze, wykazywał wiele inicjatyw w prowadzeniu sklepu, zaś rozliczenia finansowe wnioskodawcy z przedsiębiorstwem dokonywane były terminowo. Pismem z dnia 11.04.1988r. wnioskodawca wypowiedział umowę agencyjną (...) prosząc o rozwiązanie jej do końca bieżącego miesiąca, na co (...)w K. wyraziło zgodę na zasadzie porozumienia stron, o czym powiadomił wnioskodawcę w piśmie z dnia 15.04.1988r. W świadectwie pracy z dnia 30.04.1988r. wystawionym przez (...) w K. wskazano, że wnioskodawca z tytułu powyższego zatrudnienia otrzymywał wynagrodzenie wg składek opodatkowania ZUS - 45.000 zł miesięcznie (minimalne wynagrodzenie od 1.01.1988r. wynosiło miesięcznie 9.000 zł).

Sklep prowadzony przez powoda był otwarty codziennie, w godzinach od 9 do 17. Wnioskodawca zajmował się sprzedażą towaru (były to towary tzw. "polonijne" cieszące się wówczas ogromnym zainteresowaniem klientów), ale także zaopatrzeniem sklepu, prowadzeniem dokumentacji. Swoją pracę wykonywał co najmniej w pełnym wymiarze czasu pracy.

dowód: akta osobowi wnioskodawcy z tytułu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w K., zeznania świadków K. B., A. Ł., J. O. oraz zeznania wnioskodawcy e-protokół k. 44 w aktach sprawy.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie wnioskodawcy zasługiwało na uwzględnienie.

W niniejszej sprawie spór dotyczył dwóch kwestii; po pierwsze wyrównania emerytury od dnia 1.10.2017r. w związku z wydaniem zaskarżonej decyzji z dnia 21.02.2018r. o przeliczeniu emerytury i po drugie ustalenia wysokości emerytury oraz kapitału początkowego przy przyjęciu minimalnego wynagrodzenia za lata 1983-1985.

Zgodnie z art. 477⁹ §2 k.p.c. organ rentowy przekazuje niezwłocznie odwołanie wraz z aktami sprawy do sądu. Organ ten, jeżeli uzna odwołanie w całości za słuszne, może zmienić lub uchylić zaskarżoną decyzję lub orzeczenie. W tym przypadku odwołaniu nie nadaje się dalszego biegu. **A zatem tylko wówczas, gdy organ przychylił się do wniosków - zarzutów zawartych w odwołaniu w całości, to nie przekazuje go do sądu.**

Wnioskodawca w dniu 26.01.2018r. złożył w organie rentowym odwołanie od decyzji strony pozwanej z dnia 13.11.2017r. dotyczącej przyznania emerytury oraz od decyzji z dnia 10.11.2017r. o ponownym ustaleniu kapitału początkowego, kwestionując przyjęcie przez stronę pozwaną za wskazane w decyzji okresy kwot minimalnego wynagrodzenia i domagając się uwzględnienia za te okresy przedłożonej dokumentacji płacowej, w szczególności dotyczyło to lat 1976-1982.

Strona pozwana, pomimo jednoznacznego oznaczenia pisma jako „**odwołanie od decyzji**”, nie przekazała go do sądu, lecz rozpoznała we własnym zakresie i wydała stosowną decyzję z dnia 21.02.2018r., którą w istocie uwzględniła przedmiotowe odwołanie wnioskodawcy; jednak przeliczenia wysokości emerytury, pomimo uwzględnienia żądań powoda, dokonała od dnia 01.01.2018r.

Generalną zasadą postępowania w zakresie wypłaty świadczeń emerytalno-rentowych jest, że świadczenia te przyznaje i wypłaca się na wniosek zainteresowanego, poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń (spełnienia ustawowych warunków), lecz nie wcześniej niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o świadczenie. Konsekwencją tego jest to, że dopiero złożenie wniosku o świadczenie powoduje obowiązek jego przyznania i wypłaty (art. 129 ust. 1 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, Dz.U.2018.1383.tj.). Jednak ta regulacja dotyczy nowego wniosku, czy kolejnego w zakresie ustalenia prawa bądź wysokości świadczenia. Nie ma natomiast zastosowania w sytuacji, gdy w grę wchodzi odwołanie od decyzji, bowiem odnosi się ono do wniosku, który został złożony wcześniej przed wydaniem zaskarżonej decyzji i który stanowił niejako podstawę jej wydania.

A zatem, skoro strona pozwana rozpoznała "odwołanie" powoda od decyzji z dnia 13.11.2017r. i z dnia 10.11.2017r., które to z kolei były wydane na wniosek ubezpieczonego z października 2017r., to brak jest podstaw do przyjęcia, że jest to nowy wniosek. Podkreślenia wymaga, że organ rentowy, jeżeli uznałby, że powyższe pismo jest nowym wnioskiem, zaś argumenty w zakresie odwołania nie są zasadne, ponieważ zaskarżone decyzje są prawidłowe, to powinien przekazać to odwołanie do sądu zgodnie z dyspozycją zawartą w art. 477⁹ § 2 k.p.c.; nieprzekazanie odwołania oznacza, że w całości podzielił stanowisko odwołującego, iż zaskarżone decyzje z dnia 13.11.2017r. i z dnia 10.11.2017r. były nieprawidłowe.

W związku z tym, jeżeli organ rentowy rozpoznał odwołanie we własnym zakresie, to winien dokonać przeliczenia nie od dnia złożenia tego wniosku, ale od miesiąca, w którym został złożony poprzedni wniosek stanowiący podstawę rozstrzygnięcia w decyzjach z dnia 13.11.2017r. i z dnia 10.11.2017r. Na marginesie należy zauważyć, że organ rentowy wykazał się w tym zakresie swoistą niekonsekwencją; z jednej strony przyjął odwołanie, rozpoznał je i uwzględnił, z drugiej strony pomimo tego dokonał wyrównania tylko za okres od daty złożenia odwołania.

Reasumując, skoro strona pozwana w zaskarżonej decyzji z dnia 21.02.2018r. faktycznie w całości uwzględniła odwołanie wnioskodawcy z dnia 26.01.2018r., bowiem nie nadała mu dalszego biegu, to prawo do wyrównania emerytury przysługuje wnioskodawcy w kwocie po 188,11 zł od 01.01.2017r., to jest od miesiąca złożenia wniosku o emeryturę w dniu 30.10.2017r.

W związku z powyższym Sąd na podstawie art. 477¹⁴ k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 21.02.2018r. w zakresie daty początkowej, od której powinno nastąpić wyrównanie przeliczenie emerytury wnioskodawcy, ustalając, że datą jest 01.10.2017r., tj. pierwszy dzień miesiąca, w którym wnioskodawca złożył wniosek o emeryturę.

Przechodząc w tym miejscu do kolejnego żądania wnioskodawcy, tj. przyjęcia minimalnego wynagrodzenia za lata 1983-1985 z tytułu zatrudnienia jako agenta sklepu należy w tym zakresie przeprowadzić analizę przepisów obowiązujących w tym właśnie spornym okresie, a w szczególności powołany przez wnioskodawcę §3a rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 31.12.1975r. w sprawie wykonania ustawy o ubezpieczeniu społecznym osób wykonujących prace na rzecz jednostek gospodarki społecznej na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenie.

Zgodzić się należy z wnioskodawcą, że w spornym okresie, tj. w latach 1983-1985 w stosunku do agentów wykonujących prace na rzecz jednostek uspołecznionych stosowało się przepisy ustawy z dnia 19.12.1975 r. o ubezpieczeniu społecznym osób wykonujących pracę na rzecz jednostek gospodarki społecznej na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia (Dz. U. Nr 45, poz. 232) oraz rozporządzenia wykonawczego do tej ustawy, a mianowicie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 31.12.1975r. w sprawie wykonania ustawy o ubezpieczeniu społecznym osób wykonujących pracę na rzecz jednostek gospodarki społecznej na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia (Dz. U. z 1975 r. Nr 46, poz. 250 z późn. zm.). W §3 tego rozporządzenia określono, że podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie osób, które zawarły umowę na zasadach zryczałtowanej odpłatności, stanowiła podstawa wymiaru podatku od wynagrodzeń pomniejszona o ten podatek. W przypadku, gdy podatek od wynagrodzeń ustalony był w kwocie ryczałtowej, przyjmowało się, że wynosił on 12%. Taki sposób ustalania podstawy wymiaru składek obowiązywał do dnia 17.05.1982 r., tj. do daty wejścia w życie rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 21.04.1982 r. zmieniającego wymienione wyżej rozporządzenie (Dz. U. Nr 13, poz. 102). Rozporządzenie z dnia 21.04.1982 r. zmieniło dotychczasową treść §3 rozporządzenia z dnia 31.12.1975 r. Pierwotną treść tego przepisu oznaczono jako ustęp 1 i dodało do tego przepisu ustępy 2-4, a nadto dodano §3a. W myśl znowelizowanego §3 ust. 2 wymienionego rozporządzenia z dnia 31.12.1975 r. na wniosek osoby, która zawarła umowę na zasadach zryczałtowanej odpłatności, jednostka gospodarki społecznej mogła podwyższyć podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie. Zgodnie zaś z §3 ust. 3 wymienionego rozporządzenia osoba, która zawarła umowę na zasadach ustalonych w ust. 2, mogła złożyć wniosek o przywrócenie poprzedniej podstawy wymiaru składek - ustalonej przed jej podwyższeniem, który jednostka gospodarki społecznej zobowiązana była uwzględnić. Z treści omówionych przepisów wynika, że w §3 ust 1 - po nowelizacji - wymienionego rozporządzenia ustalona została zasada, że podstawę wymiaru składek stanowi podstawa wymiaru podatku od wynagrodzeń pomniejszona o kwotę tego podatku. Podstawę składek na ubezpieczenie społeczne osób, które zawarły umowę na zasadach zryczałtowanej odpłatności w tej wysokości, jednostka gospodarki społecznej była obowiązana ustalić z urzędu, bez względu na stanowisko osoby ubezpieczonej. Zainteresowana osoba mogła złożyć wniosek o podwyższenie podstawy wymiaru składek, jak i o przywrócenie składki podstawowej, przy czym po myśli §3a rozporządzenia (obowiązującego od 17.05.1982 r.), jeżeli czas pracy określony w umowie odpowiadał co najmniej pełnemu wymiarowi czasu pracy obowiązującego pracowników jednostki gospodarki społecznej podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie, ustalona stosownie do §2 i §3 ust. 1, nie mogła być niższa od kwoty najniższego wynagrodzenia w gospodarce społecznej. Regulacja ta pozwala zatem na odpowiednie zastosowanie do wyliczenia wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego - emerytury minimalnego wynagrodzenia podobnie jak przewiduje to art. 15 ust. 2a ustawy emerytalnej (por. wyrok SA w Łodzi z dnia 23.10.2013r. , IIIAUa 3/13).

Stąd też podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne wnioskodawcy w latach 1983-1985r. nie mogła być niższa od kwoty najniższego wynagrodzenia, gdyż ze świadectwa pracy wystawionego wnioskodawcy w dniu 30.04.1988r. przez Przedsiębiorstwo (...) w K., jak i z zeznań świadków jednoznacznie wynika, że jego wymiar czasu pracy odpowiadał co najmniej pełnemu wymiarowi czasu pracy.

W związku z powyższym ustalenie podstawy wymiaru składek wnioskodawcy na ubezpieczenie społeczne za sporne lata 1983-1985 powinno nastąpić przy uwzględnieniu zasad wynikających z powołanego wyżej rozporządzenia, tj. §3a rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 31.12.1975r. w sprawie wykonania ustawy o ubezpieczeniu społecznym osób wykonujących pracę na rzecz jednostek gospodarki uspołecznionej na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenie. Podkreślenia wymaga, że jak wynika ze świadectwa pracy z dnia 30.04.1988r. miesięczne wynagrodzenie wnioskodawcy stanowiące podstawę oskładkowania było wielokrotnie wyższe od minimalnego wynagrodzenia.

Co za tym idzie wartość kapitału początkowego i wysokość emerytury wnioskodawcy powinna zostać ustalona przy przyjęciu wysokości podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne za lata 1983-1985 w wysokości minimalnego wynagrodzenia, tj. 64.800 zł za każdy rok. Przeliczenie z tego tytułu wysokość emerytury wnioskodawcy powinno nastąpić od dnia 01.01.2018r., zgodne z żądaniem zawartym w niniejszym odwołaniu z dnia 15.03.2018r.

A zatem mając powyższe na uwadze Sąd na podstawie art. 477¹⁴ k.p.c. zmienił zaskarżone decyzje z dnia 21.02.2018r. i z dnia 19.02.2018r. w ten sposób, że nakazał organowi rentowemu ponownie ustalić wysokość kapitału początkowego i emerytury wnioskodawcy przy przyjęciu wysokości podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne w latach 1983-1985 w wysokości minimalnego wynagrodzenia, tj. po 64.800 zł za każdy rok; począwszy od 01.01.2018r.